

[Paġna Ewlenija](#) > ... > [Sib Professjonist Legali](#) > [Tipi Ta' Professjonijiet Legali](#) > [Czechia](#)

Tipi ta' professjonijiet legali

Il-kontenut ipprovdut minn
Iċ-Ċekja

Iċ-Ċekja

Din it-taqsimha tipprovdha lista ġenerali ta' l-professjonijiet legali fir-Repubblika Ċeka.

Professjonijiet legali - Introduzzjoni

Il-professjonijiet legali jinkludu l-imħallfin, il-prosekuturi pubbliċi, l-avukati, in-nutara, u l-bailiffs.

Prosekuturi pubbliċi

Organizzazzjoni

Il-prosekuturi pubbliċi huma professjonisti legali li jaħdmu f'uffiċċju tal-prosekutur. L-uffiċċji tal-prosekutur pubbliku huma korpi pubbliċi li jirrappreżentaw l-istat biex jiproteġu l-interess pubbliku fi kwistjonijiet definiti b'mod ċar. Il-prosekuturi pubbliċi jimmaniġġjaw każijiet li jaqgħu fil-kompetenza tal-uffiċċju tal-prosekuzzjoni pubblika. L-ebda korp jew persuna oħra ma tista' tindaħal fil-qasam tal-attività tagħhom jew tissostitwihom jew tirrappreżentahom fit-twettiq tal-kompiti tagħhom.

L-organizzazzjoni tal-uffiċċju tal-prosekutur tirrifletti s-sistema tal-qorti (fil-livell distrettwali, reġjonali u suprem). L-uffiċċju prinċipali tas-servizz huwa l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Suprem f'Brno, li huwa l-uffiċċju ċentrali tal-prosekutur pubbliku u jissorvelja l-uffiċċju tal-prosekutur. Il-gvern għandu s-setgħa li jaħtar u jkeċċi lill-Prosekutur Pubbliku Suprem fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Ministru għall-Ġustizzja.

Assoċjazzjoni professjonali

L-Unjoni Ċeka tal-Prosekuturi Pubbliċi, *Unie státních zástupců Ěeské republiky*, hija assoċjazzjoni professjonali volontarja li l-għan tagħha huwa li tgħin lill-uffiċċji tal-prosekuturi fit-twettiq tal-kompiti tagħhom u li tippromwovi l-istat tad-dritt fit-teħid tad-deċiżjonijiet ħielsa minn kwalunkwe influwenza. L-Unjoni għandha wkoll rwol importanti fit-taħriġ tal-prosekuturi u l-prosekuturi f'taħriġ u tirrappreżenta l-interessi tal-prosekuturi pubbliċi.

Il-professjoni hija rregolata mill-Kodiċi tal-Etika Professjonali għall-Prosekuturi Pubbliċi.

Fil-paġna web tal-Ministeru għall-Ġustizzja hemm disponibbli lista ta' prosekuturi pubbliċi, imqasma skont l-uffiċċju fejn huma assenjati: [Ministeru għall-Ġustizzja](#).

Rwol u obbligi tal-uffiċċji tal-prosekutur pubbliku

Il-prosekuturi pubbliċi huma uffiċjali pubbliċi bil-kompitu li jirrappreżentaw lill-istat fil-protezzjoni tal-interess pubbliku, b'mod partikolari billi jibdew prosekuzzjonijiet kriminali, u billi jiżguraw li l-liġi tiġi rispettata fir-rigward tal-arrest preventiv (qabel is-smiġħ tal-kawża), il-priġunerija, it-trattament mediku ordnat mill-qorti, iċ-ċentri ta' detenzjoni għaž-żgħažagħ u d-djar tal-kura istituzzjonali, il-prevenzjoni tar-reati, u d-dispożizzjoni ta' għajjnuna għall-vittmi tar-reati.

Setgħat fil-proċedimenti kriminali

Il-prosekuturi pubbliċi għandhom is-setgħa li jaġixxu bħala awtorità tal-infurzar tal-liġi f'kull stadju tal-proċedimenti kriminali. Il-prosekutur pubbliku għandu ċerti drittijiet proċedurali u huwa soġġett għal obbligi proċedurali korrispondenti.

L-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jopera kif speċifikat fl-Att Nru 283/1993. B'mod partikolari, huwa responsabbli li jagħtu bidu għall-prosekuzzjonijiet kriminali pubbliċi u li jwettaq ċerti kompiti oħra skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kriminali. Huwa jissorvelja wkoll il-konformità mal-liġi fir-rigward tal-arrest preventiv (qabel is-smiġħ tal-kawża), il-priġunerija, it-trattament mediku ordnat mill-qorti, id-detenzjoni ta' sigurtà, iċ-ċentri ta' detenzjoni għaż-żgħażaġh u d-djar tal-kura istituzzjonali u f'każijiet oħra fejn il-liġi tawtorizza restrizzjonijiet fil-libertà personali, u jaġixxi fi proċedimenti mhux kriminali u jwettaq kompiti speċifiċi oħra stipulati mil-liġi.

Il-prosekuturi pubbliċi jiżguraw li l-liġi tiġi rispettata fil-proċedimenti kriminali qabel il-proċess. Skont il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali (l-Att Nru 141/1961), ċerti passi f'dan l-istadju huma l-unika prerogattiva tal-prosekutur pubbliku.

Qabel ma jagħti bidu għal prosekuzzjoni kriminali, il-prosekutur pubbliku jrid ikun ġie notifikat bil-fatti li jindikaw li sar reat (§l-Artikolu 158(2) tal-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali).

Il-prosekutur pubbliku joħroġ akkuża formali (filwaqt li jirrakkomanda piena), li tagħti bidu għall-proċedura biex tinfetaħ kawża quddiem il-qorti rilevanti. Il-prosekuturi pubbliċi jridu jkunu preżenti għas-seduta prinċipali, fejn jagħtu bidu għal proċedimenti billi jstabbilixxu l-akkużi u jtemmuhom bid-dikjarazzjoni ta' għeluq tagħhom.

Il-prosekuturi pubbliċi għandhom ukoll setgħat biex jintlaħaq ftehim dwar il-ħtija u l-piena.

Il-prosekutur pubbliku jista' jappella fuq il-baži li jkun ingħata verdett ħażin. L-appelli jistgħu jkunu favur l-akkużat jew kontrih.

Jista' jsir appell ieħor mill-Prosekutur Pubbliku Suprem.

Il-prosekutur pubbliku jista' wkoll jirrakkomanda proċess ġdid favur l-akkużat jew kontrih.

Fil-proċedimenti kontra minorenni l-prosekutur pubbliku dejjem irid ikun preżenti, mhux biss fis-seduta prinċipali iżda wkoll fis-seduti pubbliċi (l-Att Nru 218/2003 dwar il-proċedimenti ġudizzjarji f'kawżi ta' minorenni).

Id-deċiżjonijiet dwar soluzzjonijiet alternattivi fl-istadju ta' qabel il-proċess huma fost is-setgħat esklussivi ta' teħid ta' deċiżjonijiet tal-prosekutur pubbliku.

Azzjoni mill-uffiċċju tal-prosekutur fil-kawżi mhux kriminali

L-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jista' wkoll jirrakkomanda li jinbdew proċedimenti ċivili jew jista' jintervjeni fil-proċedimenti ċivili li jkunu għaddejnin, iżda biss fejn tippermetti l-liġi.

Il-baži għall-involvement tal-uffiċċju tal-prosekutur fil-proċedimenti ċivili hija l-Artikolu 80 tal-Kostituzzjoni Ċeka, li jipprovdi li l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jista' jwettaq kompiti oħra skont il-liġi minbarra li jagħtu bidu għal prosekuzzjonijiet pubbliċi. Skont l-Att dwar l-Uffiċċju tal-Prosekutur, l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jista' jaġixxi f'proċedimenti oħra minbarra f'kawżi kriminali. Dawn is-setgħat huma koperti f'aktar dettall fil-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, li jispeċifika meta l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jista' jintervjeni fil-proċedimenti ċivili li jkunu għaddejnin.

Minbarra l-possibbiltà li jkun parti fil-proċedimenti ċivili, l-uffiċċju tal-prosekutur pubbliku jista' jirrakkomanda li l-proċedimenti jinbdew mill-Prosekutur Pubbliku Suprem, pereżempju fil-kawżi ta' ċaħda tal-paternità skont l-Att dwar il-Familja.

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għall-prosekuturi pubbliċi

Il-prosekuturi pubbliċi jieħdu l-kariga malli jinħatru. Huma jinħatru mill-Ministru għall-Ġustizzja, fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Prosekutur Pubbliku Suprem, u l-ħatra tkun għal perjodu illimitat. Prosekutur pubbliku jieħu ġurament quddiem il-Ministru għall-Ġustizzja.

Sabiex persuna tinħatar bħala prosekutur pubbliku, din trid tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka u:

- trid tgawdi minn kapaċità ġuridika;
- irid ikollha kondotta tajba;
- irid ikollha mill-inqas età ta' 25 sena meta tiġi maħtura;
- trid tkun kisbet lawrja tal-masters fil-liġi f'università Ċeka;
- trid tkun għaddiet mill-eżami finali;
- irid ikollha l-kwalitajiet morali li jiggarantixxu li teżerċita l-funzjoni tagħha sewwa, u
- trid taċċetta l-ħatra bħala prosekutur pubbliku u l-kollokament f'uffiċċju tal-prosekutur.

Il-prosekuturi pubbliċi jinħatru għal perjodu illimitat, iżda jistgħu jiġu sospiżi mill-kariga tagħhom permezz ta' deċiżjoni tal-Ministru għall-Ġustizzja. It-terminu tagħhom jieqaf meta jilħqu l-età ta' 70 sena, meta jmutu jew meta jkunu ddikjarati mejta, jew jekk, pereżempju, jitolfu l-kapaċità ġuridika tagħhom jew tiġi ristretta, jekk jirrifjutaw li jieħdu l-gurament, jekk jitolfu ċ-ċittadinanza Ċeka, jekk jaċċettaw funzjoni li ma tkunx kompatibbli ma' dik ta' prosekutur pubbliku, jekk jinsabu ħatja ta' reat, jekk jinsabu li mhumiex kompetenti biex iwettqu d-dmirijiet tagħhom, jew jekk xi marda ddum tant li ma tippermettilhomx iwettqu dmirijiethom. It-terminu tagħhom jintemm ukoll jekk jitneħħew mill-kariga tagħhom bħala miżura dixiplinarja jew jekk jirriżenjaw.

Il-Ministru għall-Ġustizzja jistabbilixxi l-baġit tal-uffiċċju tal-prosekutur. L-istatus ta' prosekutur pubbliku huwa rregolat mill-Att Nru 283/1993.

Funzjonijiet inkompatibbli

Għajr meta tippermetti l-liġi, prosekutur pubbliku ma jistax jaġixxi bħala arbitru jew medjatur biex isolvi t-tilwim legali, jirrappreżenta partijiet f'proċedimenti ġuridici, jew jaġixxi bħala aġent għal pretendent jew parti f'proċedimenti ġudizzjarji jew amministrattivi. Minbarra li jservi bħala prosekutur pubbliku, jew bħala kap prosekutur pubbliku jew viċi kap prosekutur pubbliku, jew iwettaq dmirijiet li jirriżultaw mill-kollokament temporanju fil-Ministeru jew fl-Akkademja Ġuridika, il-prosekuturi pubbliċi ma jistgħux ikollhom funzjoni mħallsa oħra jew jimpenjaw ruħhom f'attività oħra bi qligħ, għajr il-ġestjoni tal-assi tagħhom stess u t-twettiq ta' xogħol akkademiku, ta' tagħlim, letterarju, ġurnalistiku jew artistiku jew iservu f'korpi konsultattivi għall-Ministru jew għall-gvern jew f'korpi parlamentari.

Remunerazzjoni

Ir-remunerazzjoni tal-prosekuturi hija stabbilita mil-liġi u mħallsa mill-istat.

Responsabbiltà professjonali

L-istat huwa responsabbli, kif speċifikat f'att speċjali, għal kwalunkwe dannu, ħsara, jew telf li jirriżulta minn deċiżjonijiet illegali jew żbalji proċedurali magħmula mill-prosekuturi pubbliċi.

Il-prosekuturi pubbliċi huma wkoll responsabbli jekk iwettqu reat dixiplinarju.

Imħallfin

Organizzazzjoni

Id-dispożizzjoni bażika li tirregola l-pożizzjoni tal-imħallfin hija l-Artikolu 82(1) tal-Kostituzzjoni Ċeka, li jiddikjara li l-imħallfin iridu jkunu indipendenti fl-eżerċizzju tal-funzjonijiet tagħhom u li ħadd ma jista' jipprova jdgħajjef l-imparzjalità tagħhom. Aktar regoli huma stabbiliti fl-Att Nru 6/2002 dwar il-qrati u l-imħallfin.

Ħatra u terminu

Jekk jissodisfaw ir-rekwiżiti, l-imħallfin jinħatru mill-President tar-Repubblika u jieħdu l-kariga wara li jieħdu l-gurament. Madankollu, ma hemm l-ebda dritt legali li wieħed jinħatar bħala mħallf.

It-tnejn biex wieħed isir imħallf tinvolvi servizz ta' tliet snin bħala mħallf f'taħriġ fil-qrati. Wara t-tlestija tas-servizz ta' tnejn tagħhom, l-imħallfin f'taħriġ jagħmlu eżami ġudizzjarju speċjali.

Il-ħatra bħala mħallf mhijiex limitata fiż-żmien, iżda l-imħallfin jistgħu jinħelsu mid-dmirijiet tagħhom b'mod

temporanju mill-Ministru għall-Ġustizzja. It-terminu tal-imħallfin jispicċa fit-tmien tas-sena li fiha jagħlqu 70 sena, meta jmutu jew meta jiġu ddikjarati bħala mejta, jekk jiġu ddikjarati ufficjalment mhux kompetenti biex iwettqu dmirijiethom, jew jekk jirriżenjaw.

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għall-imħallfin

Sabiex tinħatar bħala mħallef, persuna:

- trid tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka;
- trid tgawdi minn kapaċità ġuridika;
- irid ikollha kondotta tajba;
- irid ikollha mill-inqas 30 sena;
- trid tkun kisbet lawrja tal-masters fil-liġi f'università Ċeka;
- trid tkun għaddiet mill-eżami ġudizzjarju speċjali;
- irid ikollha l-esperjenza u l-kwalitajiet morali li jiggarrantixxu li teżerċita l-funzjoni tagħha sewwa, u
- trid taċċetta l-ħatra bħala mħallef u l-kollokament f'qorti speċifika.

L-imħallfin onorarji jinħatru mill-pubbliku ġenerali (sakemm ikollhom kondotta tajba). Dawn jieħdu ġurament quddiem il-president tal-qorti u jservu għal erba' snin.

Funzjonijiet inkompatibbli

Minbarra li jservu bħala president jew viċi president ta' qorti, l-imħallfin ma jistgħu jeżerċitaw l-ebda forma oħra ta' attività mħallsa għajr il-ġestjoni tal-assi tagħhom stess u t-twettiq ta' xogħol akkademiku, ta' tagħlim, letterarju, ġurnalistiku jew artistiku jew li jservu f'korpi konsultattivi għall-Ministeru jew għall-gvern jew f'korpi parlamentari.

Remunerazzjoni

Il-livell tar-remunerazzjoni tal-imħallfin huwa stabbilit mil-liġi.

Rwol u obbligi

Id-dritt bażiku u l-obbligu tal-imħallfin huma li jibqgħu indipendenti fit-twettiq ta' dmirijiethom u li jkunu marbuta biss bil-liġi, billi jinterpretawha bl-aħjar użu tal-għarfien tagħhom u skont il-kuxjenza tagħhom. Ma għandhomx jippermettu li jiġu influwenzati pereżempju mill-interessi tal-partiti politiċi, l-opinjoni pubblika jew il-medja. Huwa projbit li wieħed jipprova jdgħajjef jew jhedded l-indipendenza u l-imparzjalità tal-imħallfin.

L-imħallfin għandhom jagħtu d-deċiżjonijiet tagħhom fi żmien raġonevoli u mingħajr dewmien mhux meħtieġ u għandhom jagħtu l-opportunità lill-partijiet fil-proċedimenti u lir-rappreżentanti tagħhom li jafferu id-drittijiet tagħhom, iżda ma jistgħux jinneozjaw magħhom dwar is-sustanza tal-każ jew dwar kwistjonijiet proċedurali li jistgħu jaffettwaw il-każ.

Anke meta jispicċaw mill-kariga tagħhom, l-imħallfin ma għandhomx jiżvelaw kwistjonijiet li jkunu saru jafu bihom matul it-twettiq ta' dmirijiethom; dan l-obbligu jista' jitneħħa f'każijiet eċċezzjonali biss.

Lista ta' mħallfin u l-qrati fejn jaħdmu hija disponibbli fil-paġna tal-internet tal-Ministeru għall-Ġustizzja: [Ministeru għall-Ġustizzja](#).

L-Unjoni tal-Imħallfin (*Soudcovská unie*) ma tirrappreżentax l-imħallfin kollha, għax is-sħubija hija volontarja. L-assemblea ġenerali tagħha adottat kodiċi ta' kondotta għall-imħallfin li jistabbilixxi prinċipji etici biex iservu ta' gwida għall-ġudikatura.

Kategoriji u speċjalizzazzjoni tal-imħallfin

Minbarra li jieħdu deċiżjonijiet fil-kawżi, l-imħallfin jistgħu wkoll iservu bħala presidenti jew viċi presidenti tal-qorti. Dawn jinħatru mill-President tar-Repubblika (Qorti Suprema u Qorti Amministrattiva Suprema) jew mill-Ministru għall-Ġustizzja (qrati superjuri, reġjonali u distrettwali). Il-kompiti ewlenin tagħhom jinkludu l-amministrazzjoni tal-qrati.

Imħallef jista' wkoll jinħatar biex jippresjedi kulleġġ tal-Qorti Suprema jew tal-Qorti Amministrattiva Suprema, jew biex jippresjedi senat tal-qorti.

Internament, il-qrati distrettwali, reġjonali u superjuri bażikament huma organizzati f'divizjonijiet kriminali, ċivili u amministrattivi speċjalizzati għat-tipi differenti ta' kawżi.

Responsabbiltà professjonali tal-imħallfin

L-istat huwa responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara, jew telf li jirriżulta minn deċiżjoni, deċiżjoni ta' żamma, sentenza jew miżura ta' protezzjoni ingusta jew minn irregolarità proċedurali. L-imħallef ikkonċernat jista' jiġi mitlub jagħti kumpens biss jekk jinsab ħati ta' reat dixxiplinarju jew kriminali. L-imħallfin huma responsabbli għall-professjonalizmu tagħhom fit-twettiq ta' dmirijiethom.

Persunal ġudizzjarju ieħor

[Assistent ta' imħallef/assistent ta' prosekutur](#) (374 Kb)

[Trainee](#) (422 Kb)

[Skrivan għoli tal-qorti/skrivan għoli fl-uffiċċju tal-prosekutur](#) (372 Kb)

Nutara

Organizzazzjoni

In-nutara u l-attivitajiet tagħhom huma rregolati bl-Att Nru 358/1992 dwar in-nutara u l-attivitajiet tagħhom (il-Kodiċi Notarili).

In-nutara jridu ikunu membri tal-Kamra tan-Nutara (*Notářská komora*) li hija responsabbli għall-amministrazzjoni tal-professjoni. Il-Kamra torganizza wkoll it-taħriġ professjonali u l-eżamijiet tan-nutara f'taħriġ. Lista ta' nutara, imqasma skont ir-reġjun, tinsab fil-paġna web tal-[Kamra tan-Nutara](#).

Ħatra u terminu

In-nutara jinħatru għal pożizzjoni vakanti mill-Ministru għall-Ġustizzja, li jaġixxi fuq rakkomandazzjoni mill-Kamra, wara eżami kompetittiv. Nutar jieħu l-kariga tiegħu ladarba jiddaħhal fir-reġistru tan-nutara li jinżamm mill-Kamra tan-Nutara.

Nutar f'taħriġ iħejji għall-professjoni billi jaħdem ma' nutar. L-istadju li jmiss fit-tħejjija huwa meta l-persuna f'taħriġ tikseb l-istatus ta' nutar kandidat wara li tkun lestiet skema ta' taħriġ ta' mill-inqas tliet snin u tgħaddi mill-eżami notarili.

Il-mandat ta' nutar mhux limitat fiż-żmien, iżda jista' jiġi sospiż. It-terminu tan-nutara jispicċa meta jilħqu l-età ta' 70 sena, meta jmutu jew jekk jiġu ddikjarati bħala mejta, meta jitkeċċew, jekk jitilfu ċ-ċittadinanza tar-Repubblika Ċeka, jekk jitilfu l-kapaċità ġuridika, jew jekk, pereżempju, jirrifjutaw li jieħdu l-ġurament jew jekk saħħithom ma tippermettilhomx iwettqu dmirijiethom fuq żmien twil.

L-għadd ta' uffiċċji ta' nutara fiż-żona ta' kull qorti distrettwali huwa stabbilit mill-Ministru għall-Ġustizzja wara li jikkonsulta mal-Kamra tan-Nutara.

In-nutara huma indipendenti fit-twettiq ta' dmirijiethom. Huma marbuta biss bil-liġi. L-eżerċizzju tal-professjoni ta' nutar huwa inkompatibbli ma' kwalunkwe attività mhallsa oħra (għajr meta l-liġi tgħid mod ieħor).

Kwalifiki u rekwiżiti oħrajn għan-nutara

Sabiex tinħatar bħala nutar, persuna:

- trid tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka;
- trid tgawdi minn kapaċità ġuridika;

- irid ikollha kondotta tajba;
- irid jkollha lawrja universitarja;
- trid tkun lestiet perjodu ta' Prattika notarili ta' mill-inqas ħames snin;
- trid tkun għaddiet mill-eżami notarili.

Sabiex tibda tipprattika bħala nutar, persuna:

- trid tinħatar bħala nutar;
- trid tkun ħadet il-gurament quddiem il-Ministru għall-Ġustizzja, jekk dan ikun għadu ma sarx;
- trid tkun kisbet it-timbru uffiċjali ta' nutar;
- trid tkun ħadet polza tal-assigurazzjoni tar-responsabilità għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jista' jseħħ matul l-eżerċizzju tal-professjoni tagħha.

Funzjonijiet inkompatibbli

In-nutara ma jistgħux jeżerċitaw attività oħra bi qligħ minbarra l-ġestjoni tal-assi tagħhom stess. Madankollu, jistgħu jwettqu xogħol akkademiku, ta' pubblikazzjoni, ta' taġġim, ta' interpretazzjoni, espert jew artistiku b'remunerazzjoni.

Remunerazzjoni

Skont il-Kodiċi Notarili, nutar jaħdem għal remunerazzjoni, li prinċipalment jikkonsisti minn dritt ta' ħlas, rimborż għal ħin tiegħu, u rimborż tal-ispejjeż. Il-ħlas isir mill-persuna li jkollha bżonn l-assistenza tan-nutar. In-nutara għandhom id-dritt jitolbu ħlas raġonevoli minn qabel fir-rigward tad-dritt ta' ħlas u l-ispejjeż tagħhom. Regoli dettaljati dwar ir-remunerazzjoni tan-nutara huma stabbiliti fil-leġiżlazzjoni speċifika.

Rwol u obbligi tan-nutara

Fit-twettiq ta' dmirijietom in-nutara għandhom jikkonformaw ma' atti tal-liġi u dispożizzjonijiet legali oħra ta' applikazzjoni ġenerali; fil-provvista ta' assistenza legali huma marbuta wkoll bl-istruzzjonijiet tal-klijenti tagħhom. Huma għandhom id-dritt li jirrifjutaw li jagħmlu dak li huwa mitlub biss jekk dan johloq kunflitt mal-liġi ġeneralment applikabbli; jekk huma stess jew persuni qrib tagħhom ikunu involuti fil-każ; jekk ikunu diġà pprovdew assistenza legali fl-istess każ lil xi ħadd ieħor b'interessi li joħolqu kunflitt; jew jekk il-persuna li titlob assistenza ma tħallasx ammont ta' flus raġonevoli minn qabel mingħajr raġuni valida. Nutar għandu d-dritt li jirtira minn kuntratt ma' klijent jew persuna li qed titlob parir meta jkun hemm ksur tal-fiduċja reċiproka.

In-nutara ma jistgħux jiżvelaw kwistjonijiet li jkunu saru jafu bihom matul xogħolhom u li jistgħu jaffettwaw l-interessi leġittimi tal-klijenti tagħhom jew tal-persuni li qed jitolbu parir; il-persuni kkonċernati biss jistgħu jeħilsuhom minn dan l-obbligu.

Is-servizzi legali u servizzi oħrajn ipprovduti min-nutara jinkludu:

- li jaġixxu bħala kummissarji ġudizzjarji, jiġifieri bħala aġenti tal-qorti, għal kwistjonijiet ta' suċċessjoni;
- li jfasslu atti notarili - atti awtentiċi tal-atti legali, ta' laqgħat ġenerali annwali u laqgħat ta' persuni ġuridiċi, ta' atti u sitwazzjonijiet oħrajn;
- li jfasslu kuntratti;
- il-kustodja notarili;
- li jfasslu atti notarili li jippermettu l-infurzar;
- li jfasslu u jiddepożitaw testmenti;
- li jfasslu ftehimiet ta' qabel iż-żwieġ (li jridu jkunu fil-forma ta' att notarili), ftehimiet ta' garanzija u jirreġistraw il-garanziji;
- li jawtentikaw dokumenti.

Joħroġu wkoll siltiet mir-Registru tal-Artijiet tar-Repubblika Ċeka, eċċ.

Responsabbiltà professjonali tan-nutara

In-nutara huma responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jistgħu jikkawżaw meta jwettqu dmirijietom mal-klijenti, il-persuni li jitolbu għal parir, jew persuni oħrajn ikkonċernati; huma wkoll responsabbli għall-persunal tagħhom għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li jistgħu jgarrbu matul xogħolhom. Biex ikopru r-

riskju għandu jkollhom polza tal-assigurazzjoni tar-responsabilità.

In-nutara huma wkoll soġġetti għal azzjoni dixxiplinarja.

Is-superviżjoni mill-Istat tan-nutara hija r-responsabbiltà tal-Ministeru għall-Ġustizzja, il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka, u l-kmamar tan-nutara individwali.

Assoċjazzjoni professjonali

Il-kmamar tan-nutara, stabbiliti mil-liġi fiż-żona ta' kull qorti reġjonali u l-qorti muniċipali ta' Praga, jinkludu n-nutara kollha stabbiliti fiż-żona korrispondenti. Il-kamra tan-nutara tgawdi minn personalità ġuridika u għandha d-dhul u l-korpi tagħha stess.

Il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka (*Notářská komora ČR*) hija l-organizzazzjoni professjonali ċentrali awtonoma li tinkludi l-kmamar tan-nutara individwali. Hija tgawdi minn personalità ġuridika u għandha d-dhul u l-korpi tagħha stess. Il-kompiti tagħha jinkludu ż-żamma u l-ġestjoni tar-reġistru ċentrali tat-testmenti, li huwa lista mhux pubblika f'forma elettronika li tinkludi testmenti, atti ta' diżeredazzjoni u atti li jħassruhom, rekords tal-ħatra u t-tneħħija tal-eżekutori testamentarji. Il-Kamra tan-Nutara tar-Repubblika Ċeka żżomm ukoll ir-reġistru tal-garanziji.

Organizzazzjoni tal-professjoni legali: Prattikanti legali

Avukati

L-avukati għandhom ikunu membri tal-Kamra tal-Avukati Ċeka (*Česká advokátní komora*), l-organizzazzjoni mhux governattiva awtonoma ċentrali responsabbli għall-professjoni.

Il-provvista tas-servizzi mill-avukati hija rregolata mill-Att Nru 85/1996 [dwar il-professjoni legali](#).

Rekwiziti għall-avukati

Biex persuna teżercita l-professjoni ta' avukat, hija trid tkun imniżżla fir-reġistru tal-avukati li jinżamm mill-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#). Biex persuna titniżżel fir-reġistru, din trid tapplika bil-miktub u:

- trid tgawdi minn [kapaċità ġuridika](#);
- irid ikollha [kondotta tajba](#),
- trid tkun kisbet [lawrja tal-masters](#) fil-liġi;
- trid tkun ħadmet mill-inqas għal tliet snin bħala [avukat f'taħriġ](#);
- trid tkun għaddiet mill-[eżami tal-avukatura](#) u
- trid tkun ħadet [ġurament](#) quddiem il-president tal-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#).
Fir-[Repubblika Ċeka](#), is-servizzi legali jistgħu jiġu pprovduti b'mod sistematiku u bi ħlas biss minn:
  - avukati rreġistrati mal-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#);
  - Avukati Ewropej.

Fir-Repubblika Ċeka hemm tip wieħed biss ta' avukat mingħajr ebda tip ta' distinzjoni. L-avukati individwali jibnu l-ispeċjalizzazzjoni tagħhom f'wieħed mill-oqsma tal-liġi biss ladarba jibdeu jipprattikaw.

Drittijiet u obbligi tal-avukati

Avukat jieħu l-kariga tiegħu malli jitniżżel fir-reġistru.

Avukat prospettiv iħejji għall-professjoni billi jaħdem bħala avukat f'taħriġ ma' avukat.

Ir-reġistrazzjoni mhijiex limitata fiż-żmien, iżda d-dritt li wieħed jeżercita bħala avukat jista' jiġi sospiż, kif speċifikat fil-liġi jew wara deċiżjoni meħuda mill-Kamra tal-Avukati Ċeka.

Id-dritt li wieħed jeżercita bħala avukat jispiċċa meta avukat jitneħħa mir-reġistru bir-raġunijiet speċifikati mil-liġi, bħal pereżempju l-mewt jew jekk jiġi ddikjarat mejjet, it-telf jew ir-restrizzjoni tal-kapaċità ġuridika, li jitneħħa mir-reġistru bħala miżura dixxiplinarja, il-falliment, jew b'talba ta' avukat stess. Il-Kamra tal-Avukati

Ċeka tista' wkoll tiddeċiedi li tneħhi avukat mir-registru.

Funzjonijiet inkompatibbli

Skont il-liġi, avukat li qed jeżerċita l-professjoni tiegħu ma jistax fl-istess ħin ikun impjegat jew ikollu pożizzjoni oħra simili, għajr bħala għalliem l-università, u ma jistax iwettaq attività li mhijiex kompatibbli ma' dik ta' avukat.

Remunerazzjoni

L-avukati ġeneralment jaġixxu fuq ħlas ta' dritt mill-klijent; l-avukat jista' jitlob għal ħlas raġonevoli minn qabel. Il-metodu għad-determinazzjoni tad-drittijiet ta' ħlas tal-avukati għas-servizzi legali, ir-rimborz tal-ispejjeż, u r-remunerazzjoni għaž-żmien tiegħu huwa rregolat minn dispożizzjoni ġeneralment vinkolanti. Bħala regola, id-dritt ta' ħlas għall-provvista ta' servizzi legali huwa stipulat f'kuntratt mal-klijent ("dritt ta' ħlas kuntrattwali"). Jekk le, din tiġi determinata skont l-iskala tad-drittijiet ta' ħlas mhux kuntrattwali tal-avukati. Jekk avukat jinħatar biex jipprovi servizzi legali, id-drittijiet jithallsu mill-istat.

Assoċjazzjoni professjonali

Il-Kamra tal-Avukati Ċeka, li għandha s-sede tagħha fi Praga u fergħa f'Brno, hija l-organizzazzjoni professjonali awtonoma għall-avukati kollha. Din għandha l-korpi tagħha stess u toħroġ regoli professjonali vinkolanti għall-avukati, li jiġu ppubblikati fil-Gazzetta Uffiċjali tal-Kamra tal-Avukati Ċeka.

Dawn jinkludu r-regoli tal-etika professjonali u r-regoli dwar il-kompetizzjoni li jirregolaw l-avukati fir-Repubblika Ċeka.

Responsabbiltà professjonali

L-avukati huma responsabbli għall-klijenti tagħhom għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf li huma, jew l-impjegati jew ir-rappreżentanti tagħhom jistgħu jikkawżaw matul xogħolhom. L-avukati jridu jkunu assigurati kontra tali responsabbiltà.

L-avukati huma wkoll responsabbli jekk jinsabu ħatja ta' reat dixxiplinarju li jinvolvi ksur serju jew ripetut tal-obbligi tagħhom.

Baži tad-*data* legali

Lista ta' avukati hija disponibbli fil-paġna web tal-[Kamra tal-Avukati Ċeka](#). F'din il-paġna tista' tftitex avukati mhux biss skont il-post, iżda wkoll skont l-ispeċjalizzazzjoni u l-għarfien tagħhom tal-lingwi.

L-aċċess għall-baži tad-*data* huwa bla ħlas?

Iva, l-aċċess għall-baži tad-*data* huwa bla ħlas.

Avukati kummerċjali/Konsulenza ġuridika

Fir-Repubblika Ċeka hemm tip wieħed biss ta' avukat.

Professjonijiet legali oħra

Bailiffs

Bailiff tal-qorti huwa professjonist [legaliindependenti](#) li [jinforza](#) l-implimentazzjoni skont il-[Kodiċi tal-Infurzar](#). Il-bailiffs tal-qorti kollha jridu jkunu membri tal-[Kamra tal-Bailiffs](#) awtonoma.

Dawn huma rregolati mill-Att Nru 120/2001 dwar il-bailiffs tal-qorti u l-infurzar (il-Kodiċi tal-Infurzar).

Il-bailiffs jinħatru mill-Ministru għall-Ġustizzja.

Fir-Repubblika Ċeka, bailiff huwa uffiċjal pubbliku u dmirijietu jitqiesu bħala atti tal-qorti.

Sabiex persuna tinħatar bħala bailiff tal-qorti, din għandha tkun ċittadin tar-Repubblika Ċeka u:

- trid tgawdi minn [kapaċità ġuridika sħiħa](#);
- irid ikollha taħriġ legali f'[università](#) Ċeka;
- irid ikollha [kondotta tajba](#);
- irid ikollha esperjenza professjonali ta' mill-inqas tliet snin;
- trid tkun għaddiet mill-[eżami tal-bailiffs](#).

Ħatra u terminu

Wara li jieħu ġurament, bailiff jinħatar mill-Ministru għall-Ġustizzja għal pożizzjoni vakanti wara proċedura tal-għażla ppubblikata. Meta jinħatar huwa jsir membru tal-Kamra tal-Bailiffs. It-tnejnija tal-kariga ta' bailiff tinvolvi li l-ewwel jaħdem bħala bailiff f'taħriġ ma' bailiff stabbilit. L-istadju li jmiss huwa bailiff kandidat; il-kandidati jridu ikunu lestew eżerċizzju ta' mill-inqas tliet snin u jkunu għaddew mill-eżami tal-bailiffs qabel ma jkunu jistgħu jitniżżlu fir-reġistru.

Il-ħatra mhijiex limitata fiż-żmien, iżda l-Ministru għall-Ġustizzja jista' jissospendi bailiff. Matul il-perjodu ta' sospensjoni, bailiff ma' jistax jaġixxi bħala bailiff, u jinħatar sostitut, bħalma huwa l-każ għal kwalunkwe perjodu ieħor meta l-bailiff ma jkunx jista' jwettaq il-kompitu tiegħu (pereżempju mard, vaganzi).

Persuna tiegħaf tkun bailiff minn meta tiegħaf tkun membru tal-Kamra tal-Bailiffs. Dan iseħħ mal-mewt jew mad-dikjarazzjoni ta' mewt, it-tkeċċija, it-telf taċ-ċittadinanza tar-Repubblika Ċeka, jew it-telf jew ir-restrizzjoni tal-kapaċità ġuridika.

Funzjonijiet inkompatibbli

Il-bailiffs ma jistgħux jeżerċitaw attività oħra bi qligħ minbarra l-ġestjoni tal-assi tagħhom stess. Madankollu, jistgħu jwettqu xogħol akkademiku, ta' pubblikazzjoni, ta' tagħlim, ta' interpretazzjoni, espert jew artistiku b'remunerazzjoni.

Remunerazzjoni

Il-bailiffs jwettqu l-infurzar u attivitajiet oħra għal remunerazzjoni, li prinċipalment tinkludi id-dritt ta' ħlas tal-bailiff, ir-rimborż tal-ispejjeż, ir-remunerazzjoni tal-ħin tiegħu, u r-remunerazzjoni għall-għotja ta' ċitazzjonijiet. Id-dritt ta' ħlas tal-bailiff tista' tiġi deċiża bejn il-bailiffs u l-persuna kkonċernata. Jekk ma jkun hemm l-ebda ftehim bħal dan, id-dritt ta' ħlas jiġi ddeterminat skont id-dispożizzjoni legali generalment applikabbli. Il-bailiffs għandhom id-dritt jitolbu għal ħlas raġonevoli minn qabel tal-ispejjeż tal-infurzar.

Responsabbiltà professjonali:

Il-bailiffs huma responsabbli għal kwalunkwe dannu, ħsara jew telf ikkawżat matul ix-xogħol ta' infurzar tagħhom, minnhom stess jew mill-impjegati tagħhom. Iridu jkunu koperti minn assigurazzjoni tar-responsabbiltà.

Il-bailiffs u l-kandidati bailiffs huma wkoll responsabbli għar-reati dixxiplinarji li jinvolvu ksur tal-obbligi tagħhom skont il-liġi jew li jikkawżaw dannu serju jew ripetut għad-dinjità tal-professjoni.

Għal aktar dettalji ara l-paġna web tal-[Kamra tal-Bailiffs](#).

Organizzazzjonijiet li jipprovdu servizzi legali *pro bono* (bla ħlas)

Hemm għadd ta' organizzazzjonijiet mhux governattivi li jipprovdu għajjnuna legali pubblika f'oqsma diversi: pereżempju, is-[Servizzi tal-Liġi Ambjentali](#), [Iuridicum remedium](#).

F'ċerti każijiet speċifiċi l-Kamra tal-Avukati Ċeka tipprovdi wkoll konsulenza ġuridika bla ħlas.

Il-Kamra tal-Bailiffs Ċeka tipprovdi konsulenza ġuridika bla ħlas dwar kwistjonijiet ta' infurzar.

Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.